

Det Kongelige Kunnskapsdepartement

postmottak@kd.dep.no

/MW/2015/-

Oslo, 29. mai 2015

Høring: Private høyskoler og fagskoler i samfunnets tjeneste

Samvirkesenteret er et medlemsbasert informasjons- og kompetansesenter for samvirke som foretaksform. Samvirkesenteret ble etablert i 2008 av Coop, Norsk Landbrukssamvirke, NBBL, Norges Råfisklag, Gjensidige, Landkreditt og Norges Vel. Vi har i dag 21 medlemsorganisasjoner, som samlet representerer en betydelig bredde i bransjer/virksomhetsområder.

Bakgrunn

Vi er gjort kjent med rapporten *Private høyskoler og fagskoler i samfunnets tjeneste*, og ønsker å knytte noen kommentarer til ekspertgruppens anbefalinger om krav til foretaksform, dvs. aksjeselskap eller stiftelse. Vi mener at *samvirkeforetaket* også bør være en aktuell foretaksform, se begrunnelse nedenfor. Det forutsettes at en for øvrig følger sektorfaglig lovgivning for universiteter og høyskoler, og for fagskoler.

Om Samvirkeforetaket

- Samvirkeforetak (SA) er også en lovregulert selskapsform, gjennom *Lov om samvirkeforetak av 29. juni 2007 nr. 81*. Samvirkeloven trådte i kraft 1. januar 2008.
- Et samvirkeforetak har ikke kapitalinnskudd og -avkastning som mål, slik det rendyrkede aksjeselskapet framstår. Et samvirkeforetak skal fremme medlemmenes økonomiske interesser *gjennom deres deltakelse i virksomheten som leverandører, avtakere eller på annen lignende måte*. Det er i forarbeidene til samvirkeloven (*Ot.prp. nr. 21 (2006-2007), kap. 5.1.1. Samvirkeomgrepet – generelt*) presisert at medlemmenes økonomiske nytte skal tolkes vidt. Det ser en også av de mange ulike bruksområder for samvirkeforetaket. Se *Nærmere om samvirkeforetak* neste side.
- Et samvirkeforetak vil således være bedre egnet enn et AS når målet er noe annet enn ren økonomisk avkastning. For eksempel kan det tenkes at en gruppe juridiske og/eller fysiske personer ønsker å etablere en høyskole eller fagskole for å fremme et bestemt faglig formål eller virksomhetsområde, uten mål om egen økonomisk fordel og avkastning.

Om Lov om samvirkeforetak og dens krav

- Ekspertgruppen begrunner valg av aksjeselskap og stiftelse med at de har et tilhørende regelverk. Det samme gjelder da også for samvirkeforetak, gjennom samvirkeloven.
- Samvirkeloven bygger i utgangspunktet på aksjeloven når det gjelder hvilke forhold som skal reguleres.

Samvirkesenteret

Org.nr NO 995 165 473 MVA

Postadresse: Postboks 452 Sentrum, 0104 Oslo. Besøksadresse: Øvre Vollgt. 11, Oslo

Telefon: 900 56 732 E-post: mw@samvirke.org

www.samvirke.org

- Det er klare krav til stiftelsesprosess, minimumsinhold i vedtekter og til registrering (kap. 2).
- Samvirkeforetak skal registreres i Foretaksregisteret.
- Det er klare bestemmelser om medlemskap (kap. 3) og økonomiforhold (kap. 4).
- Det er klare bestemmelser om årsmøte, styre og daglig ledelse (kap. 5 og 6)
- Samvirkeforetak er demokratiske virksomheter, i utgangspunktet ett medlem – én stemme, uansett antall andeler.
- Det kan vedtektsfestes at medlemmene ikke skal ha rett til utdelinger fra foretaket, verken under løpende drift, eller ved oppløsning. Det kan f.eks. være at andelsinnskudd ikke skal forrentes, at det ikke skal foretas utdelinger til medlemmene fra evt. årsoverskudd, ei heller at nettoformuen skal fordeles på medlemmene ved oppløsning, men gå til et samvirkefaglig eller ideelt formål. Slike forhold vil klart fremgå av vedtektene, og kan kontrolleres av de som evt. skal godkjenne virksomheten.
- Samvirkeloven inneholder bestemmelser om krav til ansatterepresentasjon og kjønnsrepresentasjon i styret.
- Det er klare krav til regnskap og revisjon, knyttet til størrelsen på drifts- og salgsinntekter, se regnskapsloven og revisorloven.
- Ekspertgruppen viser til utdelingsreguleringer, men at dette ikke er nok, da det utover dette er flere måter å føre midler ut av virksomheten, bl.a. gjennom egenkapitaltransaksjoner. En slik kan f.eks. være fondsemisjon i AS, dvs. at en øker eiernes aksjeportefølje ved utdeling fra egenkapitalen. Dette er ikke tillatt i et samvirkeforetak.
- Et samvirkeforetak kan ikke ha eksterne investorer, med mål om kapitalavkastning. Medlemskapet er avgrenset til de som har interesse/nytte av den virksomheten som drives, og dette skal da iht. samvirkelovens forarbeider tolkes vidt.

På bakgrunn av disse punktene, og fordi samvirkeforetak normalt er bedre egnet når målet er behovsoppfyllelse framfor kapitalinnskudd og -avkastning, mener vi at samvirkeforetaket må inkluderes i de foretaksformer som tillates for private høyskoler og fagskoler.

Nærmere om samvirkeforetak

Samvirkeforetak er en gammel og innarbeidet organisasjonsform. Brønnoysundregistrene anslår at det finnes opp mot 9 000 – 10 000 virksomheter som kan falle inn under samvirkeloven – i dag registrert som SA, BA og (økonomiske) foreninger. Vi finner dem innen mange ulike bransjer, bl.a. der hvor samarbeid er nødvendig for å dekke et behov eller løse en utfordring i fellesskap, ikke for å reise kapital med forventning om avkastning. Noen eksempler er vannverk, e-verk, veilag, barnehager, grendeskoler, frivilligsentraler, grende- og samfunnhus.

Avsluttende merknad

Ved eventuelle spørsmål eller ønske om mer dokumentasjon, ta kontakt med undertegnede.

Med vennlig hilsen
Samvirkesenteret

May Woldsnes
 Daglig leder
 (sign.)
 Tlf. 900 56 732
 E-post: mw@samvirke.org
www.samvirke.org